

Zarja Izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6. II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. :

ZARJA

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna pettivrstica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6. II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Štev. 56.

V Ljubljani, v četrtek dne 10. avgusta 1911.

Leto I.

Bog s teboj, zamorec!

Vojni minister baron Schönauich trpi baje veliko od protina. Tako ga muči ta bolezen, da se je naveličal ministrstva in si želi pokoja. V Budimpešti in na Dunaju že vedo, da bodo njegovi želji v najkrajšem času ustregli, dasi jo obžalujejo iz dva duše; ali če se baron Schönauich sklicuje na svoje zdravje, tedaj seveda se je treba ozirati na njegove osebne interese, in glede na to, da slavi že petdesetletni jubilej svojega službovanja, se mu more pokoj privoščiti, kajpada četudi in dasiravno — hm, hm . . .

Skratka — baron Schönauich je nekako obsojen. Povest o njegovem protinu je jako dobra za politične otročaje, ki mislijo, da se s črnim ne da tako lagati kakor z jezikom; vojni minister pa doslej še ni hotel razumeti priliznega namigavanja in njegovi dobri prijatelji, ki tako globoko obžalujejo njegovo nameravano, že nešteto javnosti napovedano demisijsko se čudijo, da njegove prošnje za vpo-kojitev le še ni ne na Dunaju ne v Ištu. Kaj je ta Schönauich nemara tak kakor nekdanji poveljujoči general v Građeu Khun, ki je na uljudno vabilo, da naj vložijo prošnjo za vpokojitev, kar s svitčnikom zapisal, da bo že sam vedel, kdaj da ko truden? Kaj tudi on ne razume, da mora biti bol-hen, kljub temu, da se v Anseju poleg vse invalidnosti baje prav dobro počuti?

Človeku, ki veruje v poštenost visoke politike, se zdi ta demisijska igra kakor uganka, ki mu potrjuje, da so možgani navednega državljanca res premalo razviti in nesposobni, da bi razumeli velike probleme vsakovrstnih kabinetskih vprašanj. Morda je vendar res, da politika ni za ljudstvo in da jo je treba prepustiti onim, ki so rojeni za to, da jo vodijo — za nos, bi se bilo kmalu izmeknilo temu preklicanemu peresu.

Ali brez skrbi! Tudi v aferi vojnega ministra se ne skriva nič nadčloveškega in mističnega. Vse, kar je na prvi pogled nerazumljivo, se da razlagati; vsa protislova se dajo zelo enostavno rešiti.

Vojni minister se očitno nič ne peha za penzijo in zelo naravno je, da bi svoje jubilejno leto rad užil še kot aktiven general in minister. Nihče ne zna povedati, komu je Schönauich dejal, da mu ni več mogoče vztrajati in da nima nobene druge želje več, kakor da obleče civilno suknjo. Schönauich torej ne sili v penzijo, ampak pošilja ga v pokoj.

To je res videti čudno. Zakaj naj bi bili nezadovoljni z vojnim ministrom? Za socialno demokracijo je pač marsikatero vprašanje bolj pereče kakor to, če se šef avstroogrške vojne uprave imenuje Schönauich ali Krobotin. Ali kaj imajo takozvani merodajni krogi očitati

Schönaichu? Militarizem bi moral biti njemu bolj hvaležen kakor celi vrsti njegovih prednikov, zakaj ravno pod njegovo upravo se je zredil, da je že ves objesten. In ravno Schönauichu se ima zahvaliti, da so se njegove zahteve izpolnjevale brez posebnih težav in brez prebuhih kriz. Kajti Schönauich je vendar še nekaj drugega kakor naveden avstrijski general. Priznati se mu mora parlamentarna nadarjenost, ter ljubezuive, uljudne oblike v občevanju — same lastnosti, ki niso baš najbolj prirojene stari vojaki. Schönauich je tudi z najbolj radikalnimi opozicijalci izhajal in njegovi odgovori na neke socialno demokratske interpelacije v del-gaciji, v katerih je brez ovinkov priznal bestialnost početja nekaterih malih vojaških bogov, so s svojim konciliantnim tonom in s svojo naravno eleganco zbudili izredno pozornost.

Osebnih simpatije, ki si jih je stari general pridobil na ta način, so prihajale najbolj militarizmu samemu v prid. Meščansko opozicijo proti militarističnim zahtevam je Schönauich najbolj premagal s svojimi osebnimi prijetnimi lastnostmi. In kar je militarizem profitiral v tej dobi, res ni malenkostno. V dobi aneksijske krize je dobil brez parlamentarnega dovoljenja in brez vsake debate, izvzemši socialno demokratske kritike, težke milijone, ki so trajno ostali kot dobiček na njegovem računu. Vojna mornarica se je takrat razvila kakor še nikoli ne in posledice so likvidirale zadnje delegacije z velikanskim kreditom, dovoljenim militarizmu sploh in pred vsem zahtevam marine. V ogrskem parlamentu pa pravkar razpravljajo o obrambni reformi, ki pride v jeseni tudi v avstrijski državni zbor; oče te reforme, ki ima pred vsem namen silno povečati armado z velikanskim pomnoženjem rekrutnega kontingenta in seveda tudi z ogromnimi stroški, pa je Schönauich.

Militarizem bi torej moral omeniti čelo svojega upravitelja in peti njegovo slavo na vseh koncih in krajih. Ali hvaležnost, ki jo uživa baron Schönauich, kliče v spomin besede iz Schillerjevega Wallensteina, s katerimi so se vsled literarne neizobraženosti in juristične nevednosti nekakega avstrijskega državnega pravdnika imele pečati sodnijske instance do najvišje. Vojni minister, ki je znal voziti ladjo militarizma skozi vse Skile in Karibde, markirane od dveh parlamentov, dvojih delegacij, dveh domobranskih in dveh finančnih ministrov, ne more samega sebe rešiti iz one, ki je nastala med dvema vojnima pisarnama, katerih ena je v dvornem gradu, druga pa v Belvederju. Od težav je postal tako bolan, da se ni mogel udeležiti velike slavnosti v Trstu, ko so spustili prvi avstrijski drednot v morje, ne otvoritve novega artilerijskega strelišča v Hajmaškerju in da ne bo mogel prisostvovati velikim

manevrom na Ogrskem, ki jih vodi prestolo-naslednik.

Militarizmu je baron Schönauich pogrnil bogato obloženo mizo in zato je zdaj nezadovoljen, kajti — mit Essen kommt der Appetit; za novi apetit je treba novega kuharja. Zamorec je opravil svojo dolžnost; Bog s teboj, zamorec!

Šolstvo na Hrvaškem.

V Zagrebu, 7. avgusta.

Uradni list hrvaške vlade objavlja nekaj statistike o šolstvu na Hrvaškem in v Slavoniji. Te suboparne številke so zelo zanimive, če jih pogledamo nekoliko natančneje, ter nam najbolj kažejo mizerijo naših razmer. Žalostna statistika se objavlja prav ob času, ko snuje ban Tomašić svojo „napredno“ stranko in razvija program — seveda na papirju —, da bi ga človek, ki ga ne pozna, drago plačal. In prav ob času, ko se združuje pravaštvo pa troši po deželi o Veliki Hrvaški, deklamira o visoki državopravni politiki in se upira vsakemu pozitivnemu delu, nam prihaja ta statistika, ki razkriva tako mizerijo, da bi se jo morali ustrašiti.

Bilo je pretečeno šolsko leto v deželi 308.749 za šolo obveznih otrok. Od teh jih je res hodilo v šolo 123.418 fantov in 89.255 deklet, skoraj 212.673. Tu je račun zelo enostaven: 96.076 otrok je ostalo v enem letu brez šolskega pouka. Od 100 šolskih obveznikov jih ostaja 31, ki ne vidijo šole od znotraj! Kaj nam koristi vsa gostobesednost o bodočnosti in veličini naroda, dokler imamo take razmere? Kako grozno je to, nočejo razumeti na Markovem trgu, nočejo misliti naše meščanske stranke! Budimpešti pa dajejo s tem le priliko, da kažejo s prstom na sadove naše avtonomije in se nam rogajo. Kakšna državna samostalnost, kakšen realizem, če po tolikih letih nismo mogli doseči, da bi naši otroci dobili prilike za najpotrebnejši elementarni pouk, da bi se naučili čitati in pisati . . . ?

Učiteljskih moči je bilo 8034, šolskih stavb pa 1747. Za pouk je bilo na razpolago 2960 sob. Če napravimo le majhen račun, vidimo, da je na vsako šolo prišlo le nekaj več kakor en učitelj, na vsako šolsko sobo poprečno 70 otrok, da je torej poprečno vsak učitelj imel po ves dan opraviti s 70 šolskimi otroci. Koliko se mora ta učitelj ali učiteljica truditi in kakšen uspeh naj dože v teh razmerah? Ali naj učitelji na Hrvaškem delajo čudeže?

Se za normalno delo ni dovolj pripomočkov. Komaj 190 šol je bilo — nota bene po uradnih izveštjih! — popolnoma oskrbljenih s potrebnimi učnimi sredstvi; o 1130 pravi statistika, da so bile zadostno preskrbljene,

224 nezadostno, 37 pa sploh nikakor ne. In izmed teh je deset šol v zagrebški županiji, deset pa v pužeški. Izdatki za šole so znašali 6.116.744 kron, to je za 474.000 kron več kakor lani. Samo penzije za nepotrebne velikaše, ki se meujavajo vsled nerodne in nasilne politike, naraščajo bolj kakor izdatki za šolstvo! Za militaristične potrebe se izdaja po 11 kron od vsakega prebivalca, za šolstvo na Hrvaškem komaj nekaj več kakor 2 kroni.

Taka je kulturna podlaga našega javnega življenja. Pa naj se kdo čudi, da tudi politično ne pridemo nikamor!

Perziji proti ruskim spletkam.

Carigrad, začetkom avgusta.

Pomlajeni Perziji, ki se je komaj dobro približala moderni demokraciji in uvedla parlamentarno ustavo, prekašajočo po svojih demokratskih garancijah marsikatero evropsko državo, preti resna nevarnost. Po zadnjih poročilih prodira odstavljenci šah Mohamed Ali, ki je živl v prognanstvu na Ruskem, brez hudih ovir in zaprek v notranjost dežele in turkmenske čete, ki so se mu udinjale, so oddaljene le še nekaj dni hoda od Teherana. Morda se že v nekaj dneh odloči usoda novega režima.

Nevarnejši sovražnik demokratske vlade kot Mohamed Ali, ki je trikrat zadavil ustavo in trikrat zlomil svojo svečano prisego, je evropska diplomacija, ki s svojim spletkarjenjem daje potuho reakcionarnim življenjem. Vzlic vsem hinavskim zagotovilom ruske vlade, da ni v nobeni zvezi s pohodom Mohameda Alija, je vendar očitno, da ruski imperializem po svojem porazu na Daljnem vzhodu preži na Perzijo in že pred leti sta si z Anglijo na papirju razdelila perzijski plen. Odtedaj spletkari ruska diplomacija proti „medžisu“ (novemu parlamentu) in meče perzijski vladi polna pod nogo, kjer more. Če sedaj dolži Rusija perzijsko vlado, da ni nič storila za pomirjenje dežele, je to čisto navadno farizejstvo, ker je znano, da so ruski agentje umetno netili notranje nemire v deželi. Ruska vlada dela v posebni notri perzijsko vlado odgovorno za vso škodo, ki bi zadela ruske državljane vsled upora bivšega šaha; ta nota se glasi kakor grožnja, kakor napoved vojne intervencije.

Vsa hinavščina in zahrbtnost ruske vlade je razvidna iz sledeče spomenice, ki jo je poslal svobodomiselnih perzijski odbor v Carigradu „Endžumari Seadet“ med drugim tudi avstrijskemu parlamentu:

„Dovoljujemo si obrniti vašo človekoljubnost na hujskarije ruske vlade. Svobodo-

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Malorus se je vrnil pozno zvečer ves utrujen in legel spat:

— Deset vrst sem pretekel, mislim . . .
— Ali ti je odleglo? — je vprašal Pavel.
— Ne vem . . . Pusti me, da zaspi!

Umoknil je, kakor da bi umrl. Čez nekaj časa je dospel Vjesovščikov, ves raztrgan, blaten in nezadovoljen kot zmerom.

Ali nisi čul, kdo je Isaja ubil? — je vprašal Pavla, neokretno stopicajoč po izbi.
— Ne! — je kratko odgovoril Pavel.

— Našel se je torej človek, ki se mu stvar ni gabala! A jaz sem imel trden namen, da ga lastnoročno zadavim. Moja stvar je bila . . . meni se je spodobila!

— N-haj, Nikolaj, s takimi besedami! — mu je prijazno dejal Pavel.

— Prav zares, kaj ti je! — je ljubeznivo pripomnila mati. — Mehko srce, a sam tuli. Zakaj tako?

V tem trenutku je rada videla Nikolaja in celo njegovo kozavo obličje se ji je zdelo lepše. Žal ji je bilo zanj, kakor še nikoli . . .

— Za nič drugega nisem, kot za take stvari! — je zamolklo dejal Nikolaj in skomizgnil. — Premišljam in premišljam — kje je pravzaprav moje mesto? Ni ga mesta zame! Z ljudmi je treba govoriti, a tega — ne

znam! . . . Vse vidim . . . vse krivice čutim . . . a povedati ne morem! Nema je moja duša.

Pristopil je k Pavlu in sklonivši glavo je ropotal s prsti po mizi in milo, otroško — kar se mu ni prav nič podalo — prosil:

— Dajte mi težkega dela, bratje! Tjaven-dan ne morem živeti . . . Vsi živite v delu . . . Vidim, kako se množi . . . pa stojim — ob strani! Bruna vozim, deske . . . Ali naj za to živim? Dajte mi težkega dela!

Pavel ga je prijel za roko in ga potegnil k sebi:
— Damo ti ga . . .
Izza zastora se je oglašil Malorus:

— Naučim te staviti črke in ti boš naš stavec, kaj?

Nikolaj je stopil k njemu, rekoč:

— Nauči me, a jaz ti podarim za to tale nož . . .

— Vrag te naj vzame z nožem vred! — je zakričal Malorus in se glasno zakrohotal.

— Lep nož! — je vztrajal Nikolaj. Tudi Pavel se je zasmejal.

Vjesovščikov je obstal sredi izbe in vprašal:

— Ali se meni režita?

— Seveda! — je odgovoril Malorus in skočil iz postelje. — Pojdimo na polje se sprehajati. Lepa mesečna noč je. Ali gremo?

— Dobro! — je dejal Pavel.

— Tudi jaz pojdem! — je dejal Nikolaj.

— Rad imam, Andrej, kadar se smeješ . . .

— In jaz — kadar obetaš darila! — je odgovoril Malorus in se nasmehnil.

Ko se je napravljal v kuhinji, mu je zašepetala mati:

— Topleje se obleči . . .

Ko je odšla trojica, je mati gledala za njimi skozi okno; ozrla se je na sveto podobo in dejala tiho:

— Gospod — pomagaj jim . . .

XXVII.

Dnevi so potekali drug za drugim po bliskovo, in mati niti utegnila ni razmišljati o prvem maju. Le po noči, ko je utrujena od šumnega, nemirnega dnevnega dela ležala v postelji, jo je srce skelelo.

— Da bi le bilo za že nami . . .

Ob jutranjem svitu je tulila fabriška tromba, sin in Andrej sta v naglici pila čaj, jedla in odhajala, puščajoč materi celo kopo naročil. Cele dneve se je gibala v kolobarju, kakor verivica v kolesu, kuhala je kosilo, modro barvilo in klej za proglaste; potem so prihajali ljudje s pismi na Pavla in izginjali — mati se je od njih nalezla vznemirjenosti.

Vsako noč so nalepljali po ploteh listke, pozivajoče delavstvo na praznovanje prvega maja, celo vratom policijskega urada niso prizanašali in po tovarni so jih raztrosili. Zjutraj je hodila policija razljučena po predmestju, trgala in praskala modre listke s plotov, a opol-dne so zopet frčali po ulicah ljudem pod noge. Iz mesta so prišli tajni agentje, postajali po vogalih in merili z očmi delavce, veselo in živahno odhajajoče iz tovarne na kosilo in na zaj. Vsi so radi videli nemoh policije, in celo starejši so se smeje pomenkovali:

— Ti pa znajo, kaj?

Povsod so se zbirale gručice ljudi, živahno razpravljajoč ognjevit oklic. Življenje je kipelo, vsem je bila ta pomlad zanimivejša, vsem je donala kaj novega, enim — vzrok za razburjenje, za zlobno zmerjanje partnerjev, drugim — nejasen nemir in upanje, a tretjim — v manjšini so bili — veselo zavest, da tvorijo silo, ki vzdrami vse.

Pavel in Andrej po noči skoraj nista zatisnila očesa in sta prihajala domov tik pred klicom tovarniške trombe, vsa utrujena, hripava in bleda. Mati je znala, da hodita na sestanke v gozd poleg močvirja in vedela je, da se pode po noči naokrog policijske patrulje na konjih, da se plazijo vohuni, da love in preiskavajo posamezne delavce, da razganjajo skupine in od časa do časa koga zapro. Razumela je, da i sina z Andrejem lahko zapro vsako noč. — Časih se ji je zdelo to še najboljšje za nju.

Preiskava o umoru Isaja je čudno zaspala. Dva dni je policija izpraševala ljudi in zaslisljavi kopico ljudi je izgubila vse zanimanje za umor.

Marja Korsunova je v razgovoru dejala materi izražajoč naziranje policije, s katero se je, kot z vsemi ljudmi, dobro razumela:

— Kako zalotiš krivca? Tisto jutro je srečalo Isaja mogoče sto ljudi in devetdeset od njih, če ne več, ga je nemara ohladilo . . . Sedem let jim je vsem nagajal . . .

(Dalje.)

miselne civilizirane narode starega in novega sveta prosimo, da ustavijo drakonsko početje despotske Rusije. Ruske čete so že pred dvema letoma zasedle vsa važnejša perzijska mesta pod pretvezo, da ščitijo tuje, ki pa po mnenju vseh evropskih diplomatskih in konzularnih zastopnikov sploh niso bili nikoli v nevarnosti. Rusija je svečano obljubila, da takoj umakne svoje čete, čim se dežela umiri; sedaj pa seje nemir, da podaljša svojo okupacijo.

Lani je ubežal zloglasni bandit Rahim kan na Rusko; odondot je hodil ropat, puščiči in požigat ardebiško pokrajino. Sedaj je omogočila Rusija odstavljenemu šahu Mohamedu Aliju povratek iz očeškega pregnanstva v Perzijo in ga založila z orožjem in strelivom, v zvezi uradnemu, od Anglije potrjenemu zagotovu, da bo preprečila vsak poizkus zarote proti ustavni perzijski vladi. Vzlic protestom perzijske vlade so ruski kazaki pravkar siloma odvedli zloglasnega nazadnika Rešid ul Mulka, ki je organiziral vstajo Šahsevanov v prilog odstavljenega šaha, iz tebriske ječe in ga skrili v ruskem konzulatu. Rusija je ruskim instruktorjem perzijske konjenice prepovedala, da bi dali strelivo na razpolago perzijski vladi za oboroženje ekspedicije zoper odstavljenega vladarja. Rusija prepoveduje Perzije in tudi perzijski prestolnici vsak odpor proti prejšnjemu šahu in proti turkmenkim četam. Nove finančne težave dela ustavni vladi z odredbo, da izplačuj odslej obresti ruskega posojila prejšnji belgijski blagajnik in ne sedanji ameriški generalni blagajnik Morgan.

Perzijski narod, ki ima za seboj stoletja staro civilizacijo, pričakuje od svobodomiselnih Evrope ne gmotno podporo, temveč izdatno moralno pomoč v tem najskrajnejšem boju zoper rusko lakomnost, ki uporabljata odstavljenega šaha-krivoprišežnika, da zaduši v Perziji vsak svoboden in napreden pokret.

NOVICE.

* **Za domobrance.** Domobrantsko ministristvo je odredilo, da se odslej ne bodo več javljali domobranci na začasnem dopustu pri evidenčnih uradih, marveč v krajih brez vojaštva le orožništvu in sicer velja to za nastop in za konec dopusta.

* **Tudi „ministranti“ — stavkajo.** Pretečeni teden je izbruhnila stavka ministrantov v Boršovi pri Č.Š. Budjevičevih. Vsi trije ministranti tamošnje župne cerkve so „ustavili delo“ in zahtevali povišanje plače — a zastoj. V dobrih časih so dobivali ti „služabniki božji“ pet kron na mesec; ali sedanji dobrosrčni dušni pastir jim je po malem skrajševal to „ministrsko plačo“ tako, da so nazadnje dobivali le tri „flike“ na mesec za ministriranje. Župnik je v nedeljo daroval mašo brez stavkajočih ministrantov.

* **Konkordat med Črno goro in Vatikanom.** Črna gora se hoče znebiti konkordata z Vatikanom. Med črnogorsko vlado in rimskim papežem je nastal prepir zaradi imenovanja novega nadškofa v Baru. Papež hoče Italijana, kralj Nikola pa nekega Hrvatina frančiškana. Nikola resno misli razdreti konkordat, če papež ne odneha.

* **Telefon.** Nemška državna pošta napravlja poskuse, kako bi se mogla rabiti med dvema krajema samo ena žica za številnejše, istočasne telefonske pogovore v daljavo. Poskusi so bili med Berlinom in Wiesbadenom in so se dobro obnesli.

* **Pruski eksekutorji.** Naši eksekutorji so sicer zelo pretkani; ali v tej lastnosti jih še daleko bolj prekaša njihov pruski kolega. V

neki občini v pruski Šleziji je vzel neki kmet občinsko polje v najem. Kmet je polje spomladaj pognojil, preoral in obsejal, toda namješčine ni plačal občini. Po brezvršnem opominjevanju je županstvo uvedlo proti njemu eksekucijo. Eksekutor je prišel h kmetu, a pri njem niti v hlevu ni našel nobenega zarubljivega predmeta. Hitri in pretkani eksekutor pa je urnih krač odjadral na polje, kjer je bilo še nepožeto žito; v sredo njive je zasadil drog in zapečatil s sodnimi vijetami polje. In k temu polju potujejo sedaj turisti občudovat premetenost in prebrisanost pruskega eksekutorja.

* **Grofica Tarnovska v Ječi.** Zaradi umora svojega moža pred beneško poroto obsojena ruska grofica Tarnovska živi po poročilih italijanskih listov prav prijetno življenje v milanski jetnišnici. Njena celica je udobno prirejena. Sme se sprehajati po zasebnih vrtovih ravnatelja jetnišnice in hrano dobiva iz bližnjega hotela. Italijanski listi nazivljejo ravnateljevo postopanje napram grofici — škandal.

* **Blagostanje v Španiji.** Španski vladi dela preglavice vedno bolj in bolj naraščajoče izseljevanje prebivalstva v tujino. Leta 1910. je zapustilo Španijo 50.000 oseb, ponajveč obrtnikov, da bi si drugje poiskali kruha in boljše domovino. Bila pa so tudi že leta, ko je zapustilo Španijo 150—200.000 ljudi. Posledica tega izseljevanja je, da so nekatere pokrajine v severovzhodnem in jugozapadnem delu Španije popolnoma zapuščene. Samo lani se je izselilo v Severno Ameriko 21.418 moških in 7987 žensk. Izseljniško gibanje je tudi vzrok, da je v dobi 1900—1910 prebivalstvo Španije naraslo le za 4,8 odstotka. Španija ima sedaj po lanskem štetju 19.504.000 prebivalcev; na 1 kv. m. torej le 39 ljudi.

* **Čudno jezero.** Doslej se je vtisnilo titikaško jezero v Južni Ameriki vsakemu solarčku v spomin zaradi svojega čudnega imena. Čim bolj pa ga raziskujejo, tem zanimivejša postaja. Izredna je že obsežnost in nadmorska višina titikaškega jezera: 8000 kvadratnih kilometrov meri, torej skoro toliko kot kranjska dežela od Belepeči do Črnomlja in Senožed do Kamnika. 3800 metrov leži nad morskjo gladino, torej je izdatno višje kot Triglav. Jezero ima vse polno zalivov, ki so bogato okrašeni s tropičnim rastlinstvom. Na nekaterih mestih je silno globoko; globočina dosega do 282 metrov. Dno je pokrito z drobnim peskom brez sledov organskega življenja, dasi živi v jezuru med drugim deset vrst rib in deset vrst dvoživk. Izprva so domnevali, da so ribje vrste, ki žive v titikaškem jezuru morske ribe, in da je jezero samo ostanek morja izza časov, preden se je morje pogreznilo na dosedanjo gladino. Novejše preiskave pa odvrtaajo to domnevo. Pač pa se je pokazalo, da jezero hitro gine; vasi, ki so bile svoj čas zgrajene ob jezuru, so sedaj oddaljene po več kilometrov od brega. Ob nadaljnjem upadanju bo jezero izgubilo svoje odtok, vsled česar postane slano. Živalstvo, ki stauuje v njegovih vodah, čaka pogin.

* **Velike povodnji v Mandžuriji.** Iz Peterburga poročajo: V Mandžuriji so nastale velike povodnji. Mnogo vasi je popolnoma pod vodo in veliko ljudi je našlo smrt v valovih. Samo v kineški vasi Hulanhea je utonilo nad 700 Kitajcev, na postaji Drizinšan pa 400.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Vojaške vaje** so prav lepa reč za človeka, ki jih lahko opazuje iz avtomobila ali

pa vsaj iz ekvipaže, ki se da zapeljati v prijetno senco; pravijo tudi, da so zelo koristne, ker se na njih izurijo poveljniki za imenitne vojskovodje, vojaki pa za junake. Skeptični sinitneži, ki še vpričo tako zvišenih reči ne morejo zatajiti svoje godrnjivosti, govore drugače. Pravijo, da je razlika, če se strelja s krogli ali pa na slepo in da se ta razlika ne opazka le pri prostakih, ki morajo ubogati, ampak tudi pri zlatih ovratnikih, ki poveljujejo. Pravijo, da ni vseeno, če živ krst ne ve, kje da tiči sovražnik, ali pa če se napravi doma prelepa supozicija in že naprej določijo, kdo bo zmagal. Ali take površne sodbe izrekajo večinoma le civilistovske duše, ki ne slutijo visokega pomena manevrov. Zato tudi nikdar ne bodo razumeli, čemu je treba v dobi miru aranžirati take vaje, ki dajejo večsi zdravnikom toliko dela, kolikor prave bitke. Priznati moramo, da tudi mi ne razumemo te skrivnostne potrebe. Takih navad nimajo le v Bleku, ampak če pojde tako dalje kakor zadnje dni, se primeri tudi v Ljubljani lahko katastrofa. Včeraj so imele čete 17. in 27. pešpolka vaje s kombiniranimi batalioni nekod okrog Vižmarij. Odmarširale so že na vse zgodaj; vaje so bile končane nekako ob 10. dopoldne, potem pa je bil zaani kritični pomenek za častnike, ki je moral izredno dolgo trajati. Kajti čete so prišle okrog poldneva domov. Med potjo je infant. Francu Kočarju od prve stotnije 17. pešpolka p o z l i l o vsled neznosne vročine. Oslabeli so pač tudi drugi vojaki. Kočar pa, ki je krepak fant, se je zgrudil, pa ga je moral rešilni voz od Vodnika v Spodnji Šiški odpeljati v vojašnico, kjer so ga dali v „Marodenzimmer“. K zavesti je prišel šele v kasarni. Zvedeli smo pa, da so imeli v soboto podobne vaje, pri katerih je popadalo 5 vojakov 27. pešpolka. Te so bili naložili na kmečki voz in odpeljali v Ljubljano. Mislimo, da bo za enkrat dovolj omeniti te dogodke in opozoriti, da je v službenem reglamanu jako važen odstavek, ki govori o „Schonung von Mann und Material.“ Vsakemu lajku je jasno, da je konec vsakega „Schonunga“, če se pode ob sedanjih vročini oblceni ljudje od zgodnjega jutra do poldneva okrog. Taki poizkusi tudi nimajo nobenega pomena za resno vojno, zakaj človek se lahko utrudi v marsičem, nikdar pa ne bo z „vajo“ mogel premagati solnčarice. To bi bilo tako, kakor če bi se ljudem pripravljalo, naj jedo vibrione, da se bodo privadili kolere. Upajmo torej, da se take igre ne bodo ponavljale!

— **Starši, ne silite svojih otrok v pekovski obrt!** Organizacija pekovskega delavstva opozarja starše, oziroma varuhe, da se natanko in vestno informirajo o razmerah v tej obrti preden dajejo svoje sinove ali varovance za vajence v pekovski obrt. Ker drve vedno večje množice vajencev v to stroko, je do 30 odstotkov pekovskih pomočnikov brez službe, medse se slabšajo in podaljšuje se delavni čas. Določbo obrtnega zakona, ki prepoveduje nočno delo vajencev izpod 16 let pekovski mojstri zanemarjajo in silijo vajence brez ozira na njihovo nerazvito telo k nočnemu delu. Vajenci morajo splošno delati ves teden brez nedeljskega počitka, povprečno 13—18 ur na dan. Po končanem delu pa morajo še raznašati pecivo po mestu od hiše do hiše. Dolga delovna doba in nočno delo mlademu človeku kmalu izpodkoplje zdravje in izčrpa njegove sile. Najslabše zdravstvene razmere vladajo med pekovskimi pomočniki in vajenci. Strgane žile, protin, pljučne bolezni i. t. d. so njih vsakdanje spremljevalke. Pekovski mojstri uporabljajo vajence kot cenene delovne

moči, a ko se izuče, beže od te proklete obrti, če jim je le mogoče.

— **Nova smodnišnica na ljubljanskem polju.** Due 7. avgusta je bil ogled zaradi zgradbe vojaškega skladišča za streljivo v občini Moste. Komisija je bila sestavljena iz občinskega odbora moščanskega, posestnikov mejašev, vladnega zastopnika, mestne občine ljubljanske in vojaške oblasti. Svet prodajata Matija Dolničar in J. Ertač iz Smartna. Skladišče mora zidati mestna občina ljubljanska, ki je kupila ljubljanski Grad, kjer se nahaja malo skladišče za smodnik in se zavezala, da bo to skladišče zidala drugod. Pri komisiji so zahtevali, da se na ljubljanskem polju sezida skladišče za vso municijo, dinamit, smodnik in vse eksplozivne tvarine. Vojaški zastopnik je zahteval še celo dvoje skladišč. Zaradi varnosti bi morali potem napraviti varnostno okrožje v obsegu 400 oralov. V tem protoru bi ne smeli nikdar zidati nobene stavbe. Moščanski župan je protestiral proti zgradbi vojaškega municijskega skladišča v tem kraju in predlagal naj se sezida skladišče na Golovcu. Sklenilo se je, da se vojaško municijsko skladišče zgradi pod temi pogoji: Ne sme se določiti nikakršno požarno ali varnostno okrožje, v skladišče se smejo skladati le patrone, ceste, ki peljejo tam mimo in vprek, se ne smejo zapreti. — O tej zadevi se še zmenimo.

— **Glavni odbor „Vzajemnosti“** ima v petek ob 8. zvečer važno sejo v pisarni „Pogrebnege društva“ (pri Petriču). Vsi odborniki se naj zanesljivo udeležijo.

— **Kap je zadela** večeraj ponoči dež. rač. oficijala g. Stefana Pogačnika, brata d.ž. blagajnika g. Ivana Pogačnika in bivšega šišenskega župana Antona Pogačnika. Zjutraj so ga našli mrtvega v postelji.

— **Razmere v mestni ubožnici Ljubljanski v Bohoričevi ulici.** O ravnanju postrežnic v ženskem oddelku mestne ubožnice napram ubožcem, prihajajo ponovne pritožbe. Posebno na piki ima ta ženščine one, ki ji ne dajejo že skoro oblatnih mesečnih naptin. Te niso varne celo dejanskih insultov. Da se ta skrivno koruptni in ne dovoljeni protekcionizem, oziroma surovo ravnanje odpravi, želimo temeljite preiskave. Seveda se pri tej ne sme ozirati na izjave protežiranih ali vsled groženj ostrašenih oskrbovanih ubožcev, ki se ne upajo ali nočejo povedati resnice.

* **Umrl je** v terek zvečer v Zgornji Šiški 75 letni posestnik Jakob Matjan, lastnik gostilne pri „Kamnitni mizi“. V Šiški in med ljubljanskimi izletniki je bil dobro znan. V njegovi hiši je bil rojen pesnik Valentin Vodnik.

— **Saje so se vnele.** Ko je v terek popoldne na Karolinski zemlji št. 8 delavka Rozalija Kumer topila mast, je švignil plamen v ponev, nakar se je mast vnela in plamen prišel v dimnik ter vnel saje, ki so v četrt ure pogorele. Dimnik ni bil že dalj časa ometen.

— **Umrl so** v Ljubljani: Frančiška Japelj, žena kroljaškega pomočnika, 25 let. — Pavel Vajde, delavec, 68 let. — Fran Poljanec, delavec, 38 let. — Marija Košnjek, dekla, 50 let.

— **Izlet gostilničarjev na Bled.** Gostilničarji prirede izlet na Bled dne 17. avgusta s posebnim vlakom. Natančni vozni red tega vlaka je: Odhod iz Ljubljane južni kolo-dvor ob 7, 8 min., iz Vižmarij ob 7. 16 m., iz Medvod ob 7. 25 min., iz Škofje Loke ob 7. 36 min., iz Kranju ob 7. 47 min. Na Jesenice pripelje vlak ob 9. 2 minuti ter odpelje po odmoru 15 minut na Dobravo, kamor pride ob 9. 24 minut. Ta vlak ima jako ugoden

SPISAL E. K.

Ne ubijaj!

(Dalje.)

Ali je hotel tja, tega sam ni vedel, kajti kdo bi vedel, kam spada po novem redu kakšna vas? V Senju je pripovedoval gospodi: Tako pa tako; sami smo, živeti se ne more, kaj naj storimo? Gospodje so sestavili pisanje v Zagreb in potem se je čakalo. Enkrat pa je prišel nekdo od vlade; tedaj so odvedli starce v ubožnico v Senj, a pop je odšel — kdove kam? Menda so ga pač kje potrebovali, saj je znal čitati in pisati in celo liturgijo je vedel na pamet.

„Ej — a kje je vas?“

„Jutri vam pokažem, kje so stale kočje in kje je bila cerkev; nič ni ostalo, kakor da bi bila zemlja vse pogoltnila. Kar je bilo še za rabo, so dali gospodje odpraviti; mnogo itak ni bilo. Najbrže so vse prodali, da so se lažje prehranili starci. Kaj pa zidovi? Ej, s temi se je veter igral, dokler ni ostalo niti kamena. Kaj se ne pravi, da je vse ničevno? Tudi naša trupla bodo glodali črvi. Kajti kako bi bilo sicer prostora za druge ljudi? Vse mora miniti. Ali mislite morda, da budo hribi večno stali? — Jaz pravim: Ne, kajti vse mora miniti. Drugače bi morala tudi sveča večno goreti, pa ne bi bilo treba kupiti nove...“

Ustrašen sem pogledal svečo, ki nama je imela preganjati temo. A umiril sem se. Lahko je gorela še celo uro in vrhutega je položil revidni Andrija še eno na mizo.

Sava je porabil kratki presledek, da si je namočil grlo, jaz sem si prižgal smodko in tedaj je nadaljeval:

„Sedaj torej ni ničesar ob Črni jami, samo veter tuli tam okrog. Ali takrat so bili še ljudje v vasi in bili so tako živi kakor povsod na svetu. Tudi jaz sem videl dober kos sveta in vsakovrstne ljudi; eden je bel, drugi je črn, celo rumeni ljudje se lahko vidijo, toda ljudje so ljudje. Eden misli tako, drugi misli zopet tako; a kdo more kaj zato? Ali si je ta izbral svojo črno barvo in drugi svojo rdečo? Mar sem jaz kriv, da moja mati ni bila kraljica — bog ji daj nebeski raj? ... Tako mora biti. Ej, Stevo! Moral je biti peklenško zaljubljen v lepo Petko in posebne misli je moral imeti. Je že bilo tako. Ne vem, če imajo Turki prav, da je vse namenjeno. Ej, ubogi Stevo! Uboga Petka, gorska cvetica!“ — Stari je bil čisto ginjen, glas mu je zamolkel in zdi se mi, da so mu privrele solze v oči. A potegnul je la požirek iz čaše, prižgal ugasio pipo in z mirnejšim glasom je nadaljeval svojo povest.

Kakor jela je bil vzrasel naš Stevo, kakor le kdo iz Like. Ej, vsa dekleta so se ozirala za njim, kadar je šel po vasi kakor general, in če je zapel pesem, so bile kar neumne. Da, ako je pogledal žensko s svojimi črnimi očmi, vendar ni mogla ostati pametna!

Pa kaj je morda hotel napraviti vse ženščine blazno? Saj ni bil kriv, da je bil podoben arhangelu Mihajlu — pa kaj vam ne ugaja roža bolj kakor kopriva? Doma je bil

pravzaprav preko v Marincu in oče mu je bil star graničar, a pot ga je vodila vseokrog po hribih in do morja, v Senj, v Bakar, da celo v Dalmacijo. Saj je bil z osemnajstim leti tako pameten kakor štiridesetleten mož in oče se je lahko zanašal, da bo vsak ualug tako dobro izvršil, kakor bi ga sam. Tako je bilo, bogami! Stevo je bil korenjak. Le da ne bi bil toliko mislil! To je bila njegova nesreča. Zakaj morajo pač nekateri ljudje o vsem. kar je in česar ni, misliti in premišljati in tuhtati in polniti si glavo z vsemi mogočimi vprašanji, na katera ne bi znali odgovoriti vsi popi sveta? A tak človek misli, da mora najti vse, kakor da bi bil svet le zato, da se izkopljuje vse resnice, preden človek umrje. Kaj pa je pravzaprav za resnico? Pravijo, da so zvezde na nebu tako velike, kakor zemlja in še večje. Nekateri pa ne verjamejo tega. Nu, kaj mi je to mar? Kdaj pridem jaz na zvezdo? Nikoli, to vem. Kaj mi je torej treba vedeti, kako je gori?... Pa recite to takemu človeku! On tuhta, pa tuhta, pa tuhta, a resnica je vendar tako skrita, da je ni nikdar mogoče najti.

Ako ste rekli Stevu: Danes je lepo — tedaj ni bil vesel, da je lepo, kakor drugi ljudje, ampak hotel je vedeti, kako se godi, da je enkrat dež, drugič pa sneg, da včasih solnce sije, včasih pa ni videti od Kapele do Velebita ničesar kakor oblake po oblake. Jaz pravim: Kaj mi je mar? Zgodi se in tega ne morem izpremeniti. Pa me tudi nihče ne vpraša, če je prav, ali če bi moralo biti drugače. Zakaj je torej Stevo moral vrtati po svoji duši? — Ta-

ko pravim: Moral je. Mar sem se hotel postarati? Ne, moral sem se...

Mnogo deklet se je zagledalo v Steva: Kadar se je v nedeljo vrtelo kolo pred cerkvi, bi bila dala vsaka pol blaženosti, da bi jo bil Stevo prijel za roko in celo če bi ji bil pogledal v oči, pa bi jo bil podražil. A Stevo? Za norca ni hotel imeti žensk. Seveda, če se je naneslo, je zaplesal sedaj s to, sedaj z ono in tudi za šalo ni bil v zadregi. Toda nikdar ne besede preveč! Če so prihajale dekletom vsakovrstne muhe v glavo, ni bil kriv. Drugemu bi se bili fantje rogali, ako bi se bil tako vedel. A na Steva se niso imeli poguma, dasiravno ni storil nikomur nič žalega. Ležalo je že nekaj v njegovih očeh. Vedno pravim. Kdor razume oči, razume tudi ljudi. Nisem svojeglavec, ali v to verujem.

Ej, zakaj je bil Stevo pač take čudi? Kaj ni bil mož kakor vsi drugi, ki jim je bil bog rekel, da ni dobro človeku biti samemu? Oho? Taka ni bila s Stevom. Včasih je dejal dekletom v šali: „Nisem Turek, ki ima lahko sto bab“. Nu da, marsikatera bi bila že zadovoljna, če je tudi ne bi bil vzel za ženo. Stevo pa ni maral tega. Verjamite mi, bil je poseben človek. Morda tudi ne bi bil tak, a to je bilo pravzaprav drugače. Tu je bila namreč Petka. Ej gospod, da ste poznali Petko, tedaj bi razumeli, da se mu ni moglo prikupiti nobeno drugo deklo.

(Dalje.)

vozniki red. Odpelje približno že četrt ure za navadnim osebnim vlakom. na Dobravo pa pride 27 min pred njim. Zvezo ima z vsemi jutranjimi vlaki ki pridejo v Ljubljano, razven z Dolenjem. Izletniki ob kamniški progi po čakajo lahko na vlak na kolodvoru. Vlak pa je prikladen tudi za one, katerim bi delal poset Vintgarja težave. Ti namreč na Dobravi lahko počakajo na normalni osebni vlak in se proti Bledu 20 min odpeljejo naravnost na Bled. Z Bleda odhaja vlak ob 10. 18 min. zvečer ter pripelje v Kranj ob 11. 39 min., v Škofjo Loko ob 11. 50 min., v Medvode ob 12., v Vižmarje ob 12. 9 min., v Ljubljano državni kolodvor ob 12. 17 min. in v Ljubljano južni kolodvor ob 12. 21 min. Vlak ima torej tudi zvezo z nočnimi vlaki južne železnice, ne glede na to, da vozi z Bleda v Ljubljano samo dve uri.

— **Snažne misli trgovca Zajca.** Iz Sp. Šiške nam pišejo: Ko je te dni delavska družina — dva moška in ena ženska — po napornem delu zvečer sedla v travo za Keršičevo tovarno, da se nekoliko odpočije in ohladi, jo je vinski trgovec Zajc začel zmerjati s cigani in barabami, češ da mu mečejo kamenje na vrt. Vzlic zatrdilo, da jim kaj takega ne prihaja na misel, je Zajc še naprej stresal surove psovke in dejal, da ne bi zvečer posedali po travi, če ne bi bili barabe in cigani. Take misli ima ta katoliški mož o ljudeh, ki nimajo dovolj sredstev, da bi hodili ob večernih hladih v njegovo gostilno.

— **Umrl je predvečerašnjim po noči v tukajšnji hiralnici ravizor južne železnice v pokokoju Edvard Počedenšek v 70 letu starosti.** Zadela ga je kap.

— **Dva otroka zgorela.** Iz Zagorja ob Savi nam poročajo: Danes dne 8. avgusta ob 7. zjutraj je začelo goreti na Jablani pri Zagorju. Požar je izbruhnil v neki hiši, ko je žena pekla kruh. Vnelo se je saje v dimniku, streha je bila slamnata in zato je bila mahoma v ognju. Vsled velike suše se je požar raširil še dalje. Vode v dotičnem kraju sploh ni blizu. Pogorelo je do tal 5 hiš in pa kozolec, pod katerim sta spala dva otroka. Užgani kozolec se je podrli in jih zasul. Oba sta popolnoma zgorela. Zgorela je tudi ena telica. Požarne bramble sploh ni bilo blizu, ker nihče ni nič naznanil. Škoda je precejšnja in vse je bilo nezavarovano.

— **Požer.** Iz St. Lamberta poročajo: Dne 2. avgusta je pogorela prodajalna Franca Železnika. Na srečo so ogenj udušili, drugače bi bil pogorel ves St. Lambert.

— **Utonil je pri kopanju,** kakor poročajo z Bleda, v blejskem jezeru neki 23 letni mesar z Jesenice.

— **Z drevesa je padla** včeraj v Sostrem Marija Terškan, ko je obirala hruške. Pretresla si je možgane. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico, kjer leži še vedno v nezavesti.

— **S puško nad ponočnjake** je šel 7. t. m. Janez Kužnik, posestnik v Lakvah pri Doberniču. Bilo je že ob 1. uri, a na vasi še ni bilo miru. Imenovanemu posestniku je razgrajanje ponočnjakov tako presedalo, da je ustelil nanje. Zadel je 23 letnega Janeza Kravčar z Luže. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer se je dognalo, da je nesrečnej prestregel 11 svinčenih zrn. Večina izstrelka mu je padla v desno stegno, pa tudi po drugih udih je okropljen.

— **Vsled poškodbe umrla.** Dne 3. t. m. je v Dovjem Marijo Košnjek na travniku ranil kamen na glavi, ko je priletel s strmine. Včeraj je Košnjek umrla v deželni bolnišnici vsled rane.

Štajersko.

— **Hrastnik.** Naš izlet v Ljubljano je zadovoljil vse, moške in ženske, ki so se ga udeležili, nad vse pričakovanje. Njih pripovedovanje o lepem dnevu, ki so ga preživeli v Ljubljani, je pa napravilo težko srce onim, ki se ga niso mogli udeležiti. Resnično nam ostane ta nedelja nepozabna, zakaj takih lepih trenutkov ima delavčvo življenje prav malo. Gotovo prireja liberalna in klerikalna gospoda lahko bolj razkošne slavnosti, ker ima dovolj tistega, česar najbolj primanjkuje delavcem, namreč denarja. Toda prepričani smo, da ne more biti nobena meščanska slavnost bolj prrsrena, kakor je bila naša. V Hrastniku se danes ne sliši govoriti takorekoč o ničemer kakor o našem izletu. Kdorkoli se ga je udeležil, ve povedati kaj lepega in zanimivega. In že danes lahko pravimo: Kadar se zopet priredi kaj takega, nas pride še veliko več kakor to pot.

— **Nesreča.** Ponoči od 6. na 7. avgusta se je smrtno ponesrečil kmet F. Štiglic p. d. Šentej v Radmirju. Imel je navado, da je spal na kozolecu. Ko je v nedeljo zvečer šel trezen na ležišče, je pustil lestvo k kozolecu prislono. Ponoči pa mu je nek vasovalec lestvo odnesel. V jutro pondeljek so našli Šenteja pod kozolecem ubitega. Ko je v jutru mislil po lestvi splezati s kozolca, ista ni bila prislono, padel je v globčino ter se ubil.

Goriško.

— **Nenadna smrt.** V torek je nenadoma umrl v Gorici protestantovski župnik dr. Schmidt. Sumi se baje, da se je zastrupil. Bila je pri njem komisija. Gotovega ni bilo dosedaj mogoče izvedeti — O tem slučaju še poročajo: Okrog 9. zjutraj, ko je vstopil cerkovnik protestantovske cerkve v Gorici v stanovanje pastorjevo, ga je našel mrtvega. Samomorilec je okrog 40 let stari Hermann Breitenau, ki je nadomeščal začasno pastora Schmidta ki je v letovišču. Samomorilec je izpil strup ter tako končal. Pod njim so našli še daljšo vrv Sodijo, da se je hotel obesiti, če bi strup ne bil zadoščal. Po Gorici se je razneslo, da se je zastrupil pastor Schmidt, kar je povzročilo senzacijo. Samomorilec so odnesli v mrtvašnico, kjer so ga obducirali. H. Breitenau je baje oženjen in ima družino.

— **Mi tega itak ne prearedimo!** (Dopis iz Debravelj). Med varanim in izdanim ljudstvom srečujemo vse prepogosto ljudi, ki so čisto brezbrizni za vsako politično izobraževalno in strokovno delovanje. Če jim pokažeš gnile rane sedanjega družabnega reda, če jim dokažeš potrebo javnega, revolucionarnega delovanja, se ti odrežejo: Mi tega itak ne prearedimo! Ampak stojte prijatelji! Bilo je suženjstvo — pa ga ni več! Zavladalo je tlačanstvo — pa ga ni več! Kdo drugi je razdejal te brutalne oblike izkoriščanja, kdo drugi je razdril uropano oblast človeka med človekom, kot neupogljiva, neustrašena volja zatiranega ljudstva. Potoki človeške krvi so napojili zemljo, reke človeških solz so jo pognojile, preden so iz nje vzkalile državljanske svobode. In z državljanstvi svobodami je nastopil krajši delovni čas, bolniško in nezgodno zavarovanje in mnogo drugih stvari, ki proletariatu nikakor ne zadoščajo, ki pa mu očitno kažejo, da se svet — obrača. Naši predniki so prenařjali, zakaj ne bi prenařjali mi, zakaj ne bi zlomili kapitalističnega biča, ki pada po naših hrbtih, kakor so naši predniki zlomili bič suženjstva in tlačanstva? — Za ajdovski okraj se je zasnova organizacija vsa delavskega ljudstva. V organizaciji ne sme manjkati nikogar, ki je nezadovoljen s sedanji razmerami. Bojna organizacija je organizacija, ki hoče prenařiti, kar je slabega. Občni zbor socialno-demokratske organizacije bo še ta mesec. Naloga razredno zavednega ljudstva je, da se z vso vneto oprime svoje organizacije, ki ga dovede do boljšega, zadovoljivejšega položaja! Kvišku srea!

— **Iz Renč.** V naši občini se bližajo občinske volitve in vse stranke so že sedaj prav pridno na delu, da si v volilnem boju zagotove občinsko oblast. Za delavce in male kmete ni druge stranke kot socialna demokracija. V klerikalni in liberalni stranki je ljudstvo le privesek, le hrbet, po katerem leze duhovna in denarna gospoda na konja, da se potem iz ljudstva krvavo norčuje. Če pa hočemo prvi volitvi že doseči časten uspeh, je skrajni čas, da tu v Renčah okrepiamo svojo organizacijo in da razširimo „Zarjo“, ki nam bo stala v vseh naših delavskih bojih zvesto ob strani. Takisto pa opozarjamo renčanske zidárje, da agitirajo in širijo v svojih vrstah „Zarjo“, ki jih bo seznanjala z vsemi važnimi dogodki.

— **Upravna Vipave in njenih pritokov.** Namestništvo je doposlalo deželnemu odboru načrte za upravno budournikov Branice, Vitulice in Lijaka. V načrt Lijaka je sprejeto tudi osuševanje šempaskega polja.

Istra.

— **Kako ravnajo z vojaško paro?** (Dopis iz Pulja.) V „Zarji“ smo že nekoliko posvetili nečloveške razmere, ki vladajo v puljski garniziji. Kako ravnajo z našimi fanti tudi izven kasarn, o tem priča naslednji slučaj. Ko so imeli vojaki 87. pehotnega polka ob četvi začasen dopust od 5. do 28. junija, so se odpeljali s posebnim vlakom iz Pulja. Vsak si je dal osnažiti in zgladiti obleko, da izgleda bolj človeku podoben, ko dospje med svoje znance. Vsak pa si je iz svojega žepa kupil in plačal vozni listek 3. razreda. A niti eden se ni peljal v 3. razred! Ves poseben vlak je bil zložen iz samih živinskih voz. Moštvo so vteknil v te umazane vozove, kjer si morali pokvariti vso obleko. Ko so vprašali službojočega železnikega uradnika na postaji, zakaj niso pripravljene vozovi 3. razreda, katerega so pošteno plačali, jim je odgovoril, da je vojaško poveljstvo samo zahtevalo tak vlak. Če bi vojaški erar sam plačal vozovnico, bi bilo tako ravnanje z ljudmi, ki morajo posili v vojaško suknjo, sramotno in nečuvno. Predruga infamija pa je, da prevažajo vojake, ki pošteno iz svojega plačajo železnico, kakor živino: in le kaže, kaj velja navaden vojak v očeh oholih vojaških oblastnij. In za tako zanichevanje in preziranje svojih sinov plačuje ljudstvo ogromne davke!

Trst.

— **Poskušen samomor.** V Trstu se je vrgla v morje 63 letna zasebnica Ana Segulin, katero so pa pravočasno rešili. Vzrok: družinske razmere.

Požari.

Šumski požar pri Franzensfeste je lokaliziran, ne pa še pogasjen. Gasilec je prišel v pondeljek zjutraj dež na pomoč, ki je pogasil manjša požarišča. Vojaštvo je napravilo široke preseke, katerim je zahvaliti, da se ogenj ni še bolj razširil. Glavna skrb gasilcev je bila prepričati, da ne pride ogenj preblizu krajema Franzensfeste in Spinges. Če ne pride močnejši dež, bo trajalo še par dni, preden bo ogenj popolnoma ukročen. Zgorelo je 450 do 500 hektarov gozda. Škoda sega do dva milijona kron. Strokovnjaki opozarjajo, da bo takoj treba začeti s pogozdovanjem, ker nastane sicer nov Kras in bi se bilo vedno hati plazov.

Preseka, ki jo je napravilo vojaštvo, je 3200 metrov dolga. Za obljudene kraje bi več nevarnosti. Ogenj liže še tuptam proti višavi. Na pogorišču je še 120 vojakov.

V desetem dunajskem okraju je v pondeljek opoldne nastal požar v tovarni Panek & Co. pri manipulaciji s cerezi, ki se je kuhal v kotlu in prekipeval. Tovarna je bila polna snovi, ki se lahko vnamejo in naenkrat je bilo vse poslopje v ognju. Plamen je pograbil tudi sosednjo hišo; dočim se je posrečilo to rešiti, je tovarna zgorela do tal. Blizu Dunaja med Spodnjim in Gorenjim Siebenbrunom je požar, ki je nastal iz neznanih vzrokov, uničil sto juter gozda.

Pri Badenu se je v kratkih dneh trikrat vnel gozd na Gamiški gori. Posrečilo se ga je ukrotiti, vendar je škoda precej velika. V Wagramu je treščilo v hišo, v kateri je imel nadvojvoda Karol leta 1809 na vojni s Francozi glavni stan.

V Teplicah na Češkem je nastal ogenj v steklarski tovarni Josipa Invalda ter se je hitro razširil. V tovarni je bilo zaposlenih 1300 delavcev. Škoda je ogromna.

Poznejše vesti poročajo: Ogenj je izbruhnil o polnoči. Iz vseh tovarn v okolici se je neprenehoma razlegal pisk parnih piščalk, s katerim je tekmovalo žvižganje železnih lokomotiv. Vse prebivalstvo je bilo hipoma na nogah. Požarne brambe so hitele od vseh strani na pomoč. Silni žar je odmeval na več milij daleč. Ogenj se je razširil s strašno brzino in pograbil tudi tovarno za lopate in orodje. Ves Cukmantl, kjer ležita obe tovarni, je bil v velikanski nevarnosti. Obe tovarni sta tako temeljito zgoreli, da ni ostalo kratkotalo nič. Vročina je bila taka, da se je voda iz brizgaln tuptam hipoma izpremenila v par. Gorelo je do zgodnjega jutra. V tovarnah je bilo za 100 vagonov gotovega dragocenega blaga, ki je popolnoma uničeno. Škoda cenijo na deset milijonov kron. Unelo se je baje samo vsled silne vročine.

Na Ogrskem je v as Rimatopova v gomorskem okraju skoraj popolnoma pogorela. Škoda je tri milijone.

Na italijanski strani rabeljskega gorovja se je vnel gozd, ki divja že nekoliko dni in sega 1800 metrov v višavo. Vsa okolica je zavita v dim. Baje ni niti misliti na to, da bi se ogenj pogasil.

V videmski pokrajini v Italiji je zgorela vas Sauris do tal. Požar je nastal v neki koči na kraju vasi, veter pa je nosil plamen tako naglo od hiše do hiše, da so prebivalci komaj rešili svoje življenje. Osem oseb pogrešajo. Iz bornih ostankov hiš so napravili barake za silo. Prosil so vlado, da pošlje hrane in obleke ter vojaštva, da pomaga pospraviti kar je mogoče.

Iz Budimpešte javljajo: V Prijekopi blizu Rutke je v torek ob 4. popoldne nastal ogenj, ki je uničil pol vasi s tovarno za špirit. Zgorelo je mnogo živine in velik del žetve.

V južnem Spesartu v bavarskem delu se je v torek vnel gozd. Požar se je hitro razširil. Iz Aschaffenburga so poslali bataljon loveev na pomoč.

Umetnost in književnost.

„Naši zapiski“. Socialna revija. Osmi (avgustov) zvezek ima sledečo vsebino: Uvodnik — Živko Topalović: Agrarni nemiri v Bosni in Hercegovini. — Inžonir Drag. Gustinčič: Doneski k agrarnemu vprašanju na Kranjskem. Vladimir Knaflič: Marx in Tyrš. — M. Čobal: Starokovna organizacija rudarjev na Slovenskem. — Fran Jauch: Meništvu. — Inž. A. Štebič: Tehnika in narodno gospodarstvo. — Pregled: Biologija; dijaški. — Uredništvo in upravnništvo „Naših Zapiskov“ je v Gorici. Naročnina znaša za vse leto za Avstro-Ogrsko 5 K, za Nemčijo 5 K 80 vin, za ostale države 6 K 40 vin. Posamezna številka velja 42 vin.

ZADNJE VESTI.

Pogreb kardinala Grusche.

Dunaj, 9. avgusta. Kardinal nadškof dr. Anton Gruscha je bil danes z veliko slovesnostjo in ob velikanski udeležbi pokopan. Cerkvena opravila je vodil praški nadškof

kardinal Skrbensky s številno asistenco. Cesarja je zastopal nadvojvoda Franc Salvator, prestolonaslednika pa njegov najvišji dvorni mojster baron Rummelskirch. Nekateri nadvojvode so bili osebno navzoči, drugi pa zastopani. Ves vozni promet v okolici stolne cerkve sv. Štefana je bil od 1. popoldne deloma, od 2. dalje pa popolnoma ustavljen. Krsto s truplom pokojnika so ob 3. dvignili v nadškofijski palači in jo prepeljali v stolno cerkev.

Kriza v vojnem ministertvu.

Budimpešta, 9. avgusta. V tukajšnjih političnih krogih smatrajo odstop vojnega ministra Schönaicha za dognano reč in naglašajo, da uradna izjava iz vojnega ministertva sicer direktno ne potrjuje, vendar pa tudi ne dementira namena demisije. Različni so pa nazoni opozicije in vladne stranke o bodočnosti brambne reforme. Dočim opozicija trdi, kakor da bi imela kakšne podatke za to, da bo bodoči vojni minister preklical sedanje, pa izdelal nove brambne načrte, zagotavljajo v vladnih krogih, da je sedanji načrt definitivni in da je njegova usoda neodvisna od osebe vojnega ministra.

Pogajanja zaradi argentinskega mesa.

Budimpešta, 9. avgusta. Zastopnika ogrske vlade Otlik in Lers, ki sta se imela z avstrijsko vlado pogajati o uvozu prekomorskega mesa v Avstrijo, sta se z Dunaja vrnila, ne da bi se bilo pogajanje zaključilo s kakšnim uspehom, ker odklanja avstrijska vlada zahteve, katerih Ogrska na noben način ne more opustiti (!).

Budimpešta, 9. avgusta. Ogrska vlada stoji odločno na stališču, da je uvoz mesa v Avstrijo v vsakem slučaju in brezpogojno potrebno ogrsko dovoljenje, dočim razlagajo avstrijski zastopniki pogodbo tako, da ima veljati strožji nazor le tedaj, če nastane nesoglasje glede na živinozdravstvene določbe. Nasprotje med obema vladama je tudi zaradi odškodnine, ki jo zahteva ogrska, če dovoli uvoz prekomorskega mesa, ker je konkurenca takega mesa po nazorih ogrske vlad škodljiva interesom ogrskih živinorejcev.

Dunaj, 9. avgusta. Zastopnika ogrske vlade sta se na dunajskih konferencah upirala tudi avstrijski zahtevi, da bi se izkrcalo tisto meso, ki ima že te dni s parnikom Avstro-Amerikane priti v Trst.

Spopad med stavkujočimi in stavkokazi.

Pulj, 9. avgusta. Unionska družba, ki gradi mornarski kazino, je vsled stavke zidarjev nabrala okrog 50 stavkokazov. Med delavstvom je nastalo vsled tega veliko razburjenje in so se delavci danes zjutraj večkrat spopadli s stavkujočimi.

Trst, 9. avgusta. Tu sem je došlo poročilo, da se je danes na zgradbi mornarskega kazina razletela bomba, ne da bi napravila večjo škodo. Policija vso stvar preiskuje.

Smrt grofa Bnquoy.

Dunaj, 1. avgusta. V Löwovem zdravilišču je po deset mesečni boleznii umrl načelnik konservativnega veleposvetu v češkem deželnem zboru, grof Karl Bnquoy v starosti 57 let.

Velik požar v Trstu.

Trst, 10. avgusta. Včeraj okrog 10 popoldne je izbruhnil velik požar v tovarni lino-leja, ki ga je povzročila hiba v električni napeljavi. Ogenj je popolnoma upepelil veliko, trinadstropno skladišče z vsemi predmeti in vsemi pripravami. Mestni požarni brambi se je okrog popoldne posrečilo ogenj omejiti na skladišče in ga pogasiti na bližnjih poslojih, ki so se že unemala. Na predvečer se je požarni brambi posrečilo ogenj popolnoma pogasiti. Štirje delavci in en stražnik so bili pri gašenju težko poškodovani. Škoda znaša okrog četrtilijona kron.

Kolera v Trstu.

Trst, 10. avgusta. Slučaji kolere se množijo. Včeraj je bakteriološka preiskava dognala zopet nov slučaj azijske kolere. Že v torek je na sumljivih znakih obolel bančni uradnik Pellizari, ki je bil takoj pri prvih pojavih boleznii prenešen v infekcijsko bolnico. Predvečerašnjim oboleli Rudolf Čabičar je sin finančnega respicienta v Serminu na Koperščini. Od sobote do včeraj zvečer je bilo bakteriološko ugotovljenih skupaj devet novih slučajev. Dodatno k večerašnjim brzojavki je treba še pristaviti, da sta ona dva na kolero obolela mornarja Blasonovič in Bernetič bila uslužbena na ladiji „Clis“, ki prevažata premog med Trstom in Splitom.

Kolera na Moravskem.

Brno, 10. avgusta. Uradno se zanikajo vse vesti o pojavu kolere v Fulneku (okrajno glavarstvo Novi Tičin). Dne 4. t. m. je v Fulneku nenadoma obolel na hudi driski rešetar Jože Kral. K driski so se pridružile še razne krčne boleznii, ki so povzročile njegovo oslabljenje, in je drugi dan zaradi tega umrl. Bakteriološka preiskava je dognala, da ni umrl za kolero.

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo Tolstovrško slatino,

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislina voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi. Naslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. Svoji k svojim!

Šumski požar v Frauzensfeste.

Frauzensfeste, 10. avgusta. V sled močnega sevra se je ogenj na pogorišču na treh mestih zopet vnel in je velika nevarnost, da se razširi.

Roparski vlom.

Lvo v, 9. avgusta. Danes ponoči sta vlomila v hišo Borkovskega, ki biva na letovišču, dva vlomilca. Hišnik je začel ropot. Medtem ko je odšel po stražnike, se je podal montér Oryszak v prvo nadstropje, da zagrabí vlomilca. Ko se je hišnik vrnil, je našel Oryszak a nezavestnega na stopnicah, zadetega od dveh strelcev. Roparja sta ubežala preko vrta; hišnik s policijo ju je zasledoval. Kar se eden vlomilcev obrne in odda tri strele; hišnik se je mrtev zgrudil na tla. Danes zjutraj so prijeli enega storilca.

Ogrska obstrukcija proti brambnim predlogam.

Budimpešta, 9. avgusta. Ker je opozicija danes umaknila nekaj svojih predlogov za poimensko glasovanje, se je nadaljevala razprava o brambni predlogi. Poslanec Schuller (ogrski Sas) je branil brambno predlogo in pozival opozicijo, da ne dela ovir parlamentarni rešitvi brambnih postav. Posl. Egry (oseminštridesetnik) je v posebni interpelaciji pozval vlado, da zavzame vsled kolere v Trstu enako stališče, kakor ga je zavzela svojčas proti Italiji.

Poštna tatvina.

Budimpešta, 9. avgusta. V Satoralyi je iz železniške poštne ambulance izginilo 14 vrednostnih pisem, vrednih 34.000 K. Ukrasti jih je mogel le človek, ki je dobro poznal razmere.

Hišna preiskava pri „Pokretu“.

Zagreb, 9. avgusta. Kakor je svoj čas policija konfiscirala poslovne knjige socialno-demokratske stranke, tako se je danes v upravnistvu „Pokreta“ oglasila policijska komisija in zahtevala predložitev poslovnih knjig, češ da trgovskemu sodišču v poslana bilanca ni podpisana od vseh upravnih svetnikov. Ker se je dr. Lorković uprl temu pozivu, so policijski uradniki siloma odnesli knjige.

Socialna demokracija za mir.

Berolin, 9. avgusta. Ker se po militarističnem časopisju, zlasti po nekaterih vsemškkih listih neprenehoma ponavljajo vojne hujskarije, katerih se udeležuje tudi nekateri generali, je vodstvo nemške socialne demokracije sklenilo sklicati po vsej državi protestne shode zoper vojaško hujskanje in zoper zunanjo politiko, ki ogrožuje mirnarodov.

Papeževa bolezen.

Rim, 9. avgusta. Papeževa bolezen je zlasti z ozirom na njegovo starost, zelo resna. Doslej je pomagala njegova krepka konstitucija, ki jo je podpiralo zmerno življenje. Ali v poučenih krogih vedo, da je papež že dolgo boleden in da so posledice zastarelega protina vplivale na notranje organe. Vrh tega pa je velika nevarnost zaradi zapnjenitve žil, ki je že močno napredovala, vsled česar je srce oslabiljeno. Papeževe moči pešajo in rimska vročina pospešuje bolezen. Postelje ne more zapuščati in zdravniki se ne varajo, da je nevarnost za papežovo življenje velika.

Smodišnica je eksplodirala.

Bregence, 9. avgusta. Zlobna roka je v Oberrietu blizu avstrijske meje zažgala smodišnico in jo pognala v zrak. Užgalo se je 15 sodov dinamita in 7 sodov smodnika. Mnogo hiš je močno poškodovanih.

Kotel je eksplodiral na nemškem parniku.

Rotterdam, 10. avgusta. Na ruskem parniku „Gutenberg“ je eksplodiral kotel; 4 osebe so ubite, mnogo je ranjenih.

Stavka italijanskih voznikov.

Rim, 10. avgusta. Odbor zveze voznikov je izdal na delavstvo poziv, da ustavijo delo. Do 30.000 voznikov je sledilo pozivu in stopilo v štrajk.

Albanija.

Carigrad, 9. avgusta. Vojno ministristvo je sklenilo ustaviti pošiljanje vojaštva v Albanijo.

Solun, 9. avgusta. Vojno ministristvo je ukazalo, da odidejo čete, ki so vsled končane malisorske vstaje postale tam nepotrebne, v južno Albanijo, kjer se množe nemiri. Trije bataljoni so odkorakali v Volono, Agiropastro in Korico. V Volono so odplule tudi tri torpedovke.

Carigrad, 9. avgusta. Ministrski svet je sklenil toliko vpoštevati naznanjeno

spomenico mohamedanskih Arnavtov, da se za vso Albanijo dovoli enako znižanje davka na kostrune kakor za Malisore.

Turčija.

Carigrad, 9. avgusta. Ministrska kriza je samo deloma rešena. Minister za zunanje zadeve Rifaat paša je demisioniral ter je imenovan za poslanika v Parizu. Na njegovo mesto pride dosedanji veliki vezir Haki paša. Sicer pa traja kriza dalje, ter je ponajveč zato še nerešena, ker je sultan boleden. V novem ministristvu bo baje tudi albanski poslanec Izmail Kemal.

Vročina v Parizu.

Pariz, 10. avgusta. Umrlijost v Parizu je vsled hude vročine velikanska. V zadnjih 14 dneh je umrlo vsak dan po 250 oseb večidel otrok. Uslužbenci pogrebnišnih zavodov nameravajo vsled preobilice dela stopiti v stavko.

Angleška gosposka zbornica.

London, 9. avgusta. Balfourova nezaupnica vladi, ki je bila odklonjena v zbornici poslancev, je bila danes vložena v gosposki zbornici in sprejeta z 282 proti 68 glasovom. Vsi konservativci so glasovali za nezaupnico.

Kolera v inozemstvu.

Solun, 9. avgusta. Po severni Albaniji se vedno razšira kolera. V Peći je umrlo tekom 24 ur 39 bolnikov za kolero. V Mitrovici se je pojavilo 19 slučajev kolere; umrlo je sedem ljudi, med njimi dva vojaka. V Djakovu so se pojavili štiri je novi slučajji. Akcija zdravnikov je zelo težavna, ker ljudstvo prikriva bolezen. Vsled nezadostnih zdravstvenih odredb se je kolera zanesla tudi v San Giovanni di Medua, kjer je za kolero obolel neki mornar parnika „Maimara“.

Pariz, 9. avgusta. Na južnem Francoskem, posebno v Marseillu se hitro razširja kolera. Pravo ognjišče kolere je v bližnji poleg mesta ležeči norišnici. V mestu samem so se doslej pojavili le posamezni slučajji. Od nedelje dalje je bilo 27 novih slučajev, umrlo jih je 12. V norišnici je danes zvečer obolelo tekom ene ure 9 bolnikov.

Zednjene države proti Italijanskim izseljencem.

London, 10. avgusta. Iz Novega Jorka poročajo: Zdravstvene oblasti v Novem Jorku so napravile obsežne varnostne odredbe proti zanešenju kolere. Na izseljenškem otoku Ellis Island so pridržali 1600 italijanskih izseljencev, ki so se pripeljali na parniku „Penelope“ ter jih poslali v karanteno. Parnik so popolnoma razkužili in vsa jedila uničili.

Inventura cerkvenega premoženja na Portugalskem.

Lizbona, 9. avgusta. Vlada je odredila po celi deželi inventarizacijo cerkvenega premoženja na Portugalskem. Na raznih krajih je prišlo do hudih spopadov med uradniki in klerikalnim prebivalstvom, ki se inventuri upira. V Favari se je udarilo na stotine klerikalnih kmetov z vojaštvom, ki je rabilo orožje. Deset je obležalo mrtvih, 50 pa je težko ranjenih.

Upor na španski ladji.

Madrid, 9. avgusta. Nemiri na španski bojni ladji „Humauca“, o katerih se je pred kratkim poročalo, so imeli prav resen značaj. Uprlo se je 80 mornarjev, ki so tudi klicali „Zivila republika!“ Uprnike so izročili vojnemu sodišču, ki je 26 mornarjev obsodilo na smrt. Sodba se je davi izvršila.

93 oseb je utonilo.

Gibraltar, 10. avgusta. Blizu Tarife sta trčila angleški parnik „Selvestown“ s francoskim parnikom „Emir“. „Emir“ se je potopil, 93 oseb je utonilo.

Maroko.

Berolin, 9. avgusta. Konferenca državnega tajnika Kiderlen Wächterja s francoskim poslanikom Cambonom se nadaljuje. O rezultatih še vedno ni nič znega.

Pariz, 9. avgusta. Tukaj sodijo, da bo pogajanje z Nemčijo zaradi maročanskega vprašanja v najkrajšem času končano.

Pariz, 9. avgusta. Najnovejše vesti o konferencah Combona s Kiderlenom so zopet bolj pesimistične. Časopisje meni, da bo pogajanje dolgotrajno.

Tožba proti Pearyju in Cooku.

Novi Jork, 9. avgusta. Geografske družbe v Novem Jorku, Filadelfiji in St. Louis so naperile skupno tožbo zoper Pearyja in Cooka, češ da sta z lažnjivimi napovedbami o svojem potovanju na severni tečaj izvajala podpore in nagrade.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Tiskovni sklad. Organizirani zidarji v Trstu 50 K; Zupančič 50 vin., kegljači pri Petriču dne 7. t. m. 1 K 42 vin. Ivo Kopač nabral v veseli družbi pri Štepien v Spodnji Šiški 1 K 30 vin.

Pošljite naročnino, če je še niste!

Izjava.

Podpisani Andrej Sovinec obžalujem, da sem dne 22. junija t. l. pred državnim kolodvorom v Šiški v pričlo več oseb sumničil g. E. Kristana, da je dobil od naprednjakov 30.000 K za to, da so socialni demokrati glasovali za dr. Ravniharja. To sumničenje, katero sem izrazil zapeljan po govoricah, kot neutemljeno in neosnovano preključujem, in se zahvaljujem g. E. Kristanu, da mi je to žalitev odpustil.

V Ljubljani, 2. avgusta 1911.

Andrej Sovinec.

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja ob boleznih in preraue smrti soproga, brata, gospoda

Franc Černe

kurjača c. kr. državne železnice bodi na tem mestu izrečena vsem prijateljem in znancem pokojnika naša iskrena zahvala.

Zahvaljujemo se pa še posebno postajnemu uradnistvu in osebju državne železnice na častni udeležbi pri sprevedu, za krasne vence, za ganljive žalostinke cenjenega pevskega odseka „Vzajemnosti“ ter slav. pogrebneemu društvu železničnih in državnih uslužbencev v Ljubljani.

Vsem iskrena zahvala!

Spodnja Šiška, 8. avgusta 1911.

Žalujoči ostali.

Nov otroški voziček

je po ceni naprodaj. Poizve se v gostilni Resljeva cesta šte. 22.

Zapomni ne zabl:

Bolan ali zdrav,
Le „FLORIAN“ rabi,
Želodcu bo prav!

je krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2-44.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Malo reklame

Veliko izbere

A. & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg 10

Nizke cene

Proda se

hišo s trgovino

na Vrhniki. Več pove o tem g. Jernej Černe na Vrhniki št. 265

Trgovina žita in deželnih pridelkov

Kmet & Slivar

Ljubljana, Marije Ter. cesta 8.

Zastopstvo in zaloga valjčnih mlinov

Vinko Majdič, Kranj,
Peter Majdič, Jarše.

Nič ne pomaga!

Moji gramofoni in godbeni avtomati so le najboljši!

A. Rasberger, Ljubljana
Sodnijska ulica 6

Laška in dunajska

kuhinja

Šelenburgova ul. 7

nasproti glavne pošte.

Vsak čas se dobe mrzla in gorka jedila, zmiraj sveže morske ribe in izvrstno in ravno došlo vino „Brioni“.

Sprejme se abonente na kosilo in večerjo.

V prenovljenih prostorih in pod novim ravnateljstvom se priporoča sl. občinstvu za obilen obisk.